

אוצר "תהלות ישראל"

מתוך דברי הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א

אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א
בקול תהלות ישראל
(מספר חדרש וקבוע) 02-544-0-544
בארה"ב 718-770-3678

גליון חמשה עשר בשבט

"מאמר ר"ה לאילן"

(נאמרה ט"ו בשבט תשס"ז)

מבואר בהרחבה ענין ט"ו בשבט מה שנוגע לכל אדם בענין ביאורי התורה שמתחדשים כל שנה בט"ו בשבט ועל מה יש להתפלל בט"ו בשבט מה לכוון באכילת הפירות ט"ו בשבט, (ואיך להתפלל על האתרוג בט"ו בשבט) נוסף לזה יש הרבה השקפה ודברים חשובים שנוגעים לכל ימי השנה

לתרומות ונדבות ולהוראת קבע
02-537-5704 פקס 02-650-1067
בארה"ב 917-873-1181
347-885-7700

באילן, כמש"כ "כי האדם עץ השדה". וזה גם הענין של ט"ו בשבט ר"ה לאילנות. כי בא' תשרי זה הזמן לנקות ולזכך את כל הקלקולים שנדבקו באדם במשך השנה מחמת העוונות, כי אז הזמן שמעמידים את האדם במשפט כמו דאיתא במשנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון ויש דין וחשבון עם כל אחד ולכן זה משפיע התעוררות בלב האדם ופחד ואימת הדין בבחינת "אריה שאג מי לא ירא" ואז הוא מתחיל לנקות ולטהר את עצמו מכל סיג ופגם. אבל היה יותר טוב אם אדם היה שומר על עצמו מתחלה וממילא גם לא היה צריך לכל העבודה הקשה הזאת.

חמשה עשר בשבט זה הזמן שמתחיל לעלות השרף באילנות כלומר שכל הכח שהנשמות מקבלות שמכחו הם מצמיחים את הפירות במשך כל השנה, את זה הם מקבלים בט"ו בשבט, ממילא מי ששומר על זה בתחילתו כלומר אותה ההשפעה והחיות החדשה שהוא מקבל עכשיו, הוא שומר על זה שלא ידבק בו שום סיג ושום דבר הפוסל אותו, ומי שעושה כן זה יקל עליו ויחשוך מעצמו העבודה הקשה של נקוי לפני ר"ה, ואע"פ שיש לו עדיין עבודה משנים קודמות אבל לכל הפחות שלא יתוסף לו עכשיו עוד עבודה. וזה הענין שמתוסף לנו בר"ה לאילנות, ט"ו בשבט הוא ר"ה לנשמות שלנו כי אז מקבלים את השרף שהוא הכח שמפרה ומרבה תורתנו שאנו לומדים במשך השנה ואת מצותינו ועבודת ד' ית' במשך כל השנה, לכן מי ששומר על זה מתחילתו אז הוא רואה הצלחה גדולה.

א.

ואיתא גם בספה"ק שחידושי התורה שעתיד אדם לחדש בכל השנה נשפעים על האדם כבר בט"ו בשבט, כלומר שהשפע והכח שעל ידה האדם עתיד לחדש במשך כל השנה יורד בט"ו בשבט, ושלכן התחיל משה רבינו לבאר את התורה בחדש שבט, וביאור התורה זה בעצם החידושים שמתחדשים להבין יותר את התורה"ק וכמו"כ החידושים שאנחנו מחדשים במשך השנה הרי זה מה שעל ידה אנחנו מבארים ומבינים יותר את התורה, (שהרי אסור להוסיף על התורה, אלא) שהחידוש הוא שמגלים את מה שהיה נסתר עד עכשיו מאתנו, והכח הזה מופיע מן השמים כל שנה בחדש שבט וכמו"כ נקבע למי זה צריך להתגלות, כי מי שיותר מוכשר ויותר ראוי מעניקים לו יותר ביאור התורה, וילה"ב שביאור התורה הכונה גם השגה בדרגא יותר גבוהה בין בתורה ובין במצוות ובעבודת

הנה ידוע מה שאיתא בספה"ק על ט"ו בשבט שהוא ר"ה לאילן, שזה גם רמז לאילן הנשמות כי כללות נשמות בני נקראים גם כן אילן, שיש בשמים אילן אחד שכלול מכל הנשמות שממנו נובעים כל נשמות בני ישראל, וע"כ גם האדם מתואר בשם אילן (והפסוק מדמה את האדם אליה) כמש"כ "כי האדם עץ השדה", ולכן ט"ו בשבט שהוא ר"ה לאילנות יש איזה בחינה שזה שייך ג"כ לאדם, אבל צלה"ב כיוון שכבר יש לנו ר"ה שהוא א' בתשרי שהוא הר"ה לאדם, א"כ מהו ההוספה שמקבלים בט"ו בשבט.

ובכדי להבין את זה צריך קודם כל להבין את הענין של ט"ו בשבט ולמה הוא נחשב ר"ה לאילנות. והנה בגמרא איתא שט"ו בשבט הוא הזמן שבו השרף עולה באילן, והשרף הוא מה שהאילן יונק מהאדמה ונהיה מזה שרף וזה הכח שמגדל ומוציא את כל הפירות.

והנה יש הרבה מלאכות השייכות לעבודת הקרקע ולצמיחת האילנות, כמו חרישה וזריעה או נטיעה, זמירה וכסוח, והסרת המזיקים מהאילן כגון תולעים שנכנסים באילן ובפירות, וכל מיני עשבים שוטים שגדלים מסביב לאילן, וכו'. וככל שאותו בעל השדה עושה את כל העבודות האלה יותר בשלימות כך הפירות שגודלים אח"כ יוצאים יותר יפים ויותר בריאים ומתוקים. והנה כאשר נכנס באילן איזה דבר שגורם נזק צריכים לעשות עבודה גדולה וקשה כדי להסיר את אותו נזק שלא יזיק את העץ ואת הפירות. אבל החכם עיניו בראשו וכבר כאשר הוא נוטע את האילן הוא עושה שמירה שלא תהיה שום גישה לשום דבר המזיק, ובזה הוא חושך מעצמו כל העבודה והטרחה שיש אח"כ בהסרת המזיקים והמפסידים למיניהם.

ובכן הענין הזה שייך אצל האדם ג"כ. כי גם בעבודת האדם מי שעניו בראשו והוא שומר על עצמו מתחילת הווייתו וכ"ש מי שהוא שמור בקדושה וטהרה מתחילת ההריון שלו אז הוא ממילא גודל וצומח יפה ואין שום דבר מזיק שיכול לגשת אליו. אבל מי שלא כ"כ שמור מתחילת הווייתו, הוא צריך הרבה עבודה להוציא את הדברים המזיקים ולנקות את כל הפסולת מתוך האילן, וככל שהוא יותר מזניח את זה אז נכנסים ומתערבים עוד תערובת של פסולת ושל אבק ותולעים וכל אותם דברים המזיקים ולכן יש לו עבודה יותר גדולה וקשה עד מאוד ע"מ להוציא ולנקות את כל זה ולזכך את עצמו. וזה הענין שיש אצל האדם בדומה למה שמצוי

ד' ובהשגת ד' ובקירבה אליו ית' כי כולא חדא היא והלומד תורה ביר"ש ולש"ש מקבל כל זה גם דרך לימוד התורה"ק.

והנה בספה"ק מסבירים את המחלוקת בין בית שמאי ובית הלל דהנה איתא במשנה (ריש מס' ר"ה) "באחד בשבט, ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים, בחמשה עשר בו" ומדייקים בספה"ק בלשון המשנה שאומרת כ"דברי בית שמאי" למה לא אמרו דברי ב"ש כרגיל ומתרצים הענין כך שבאמת לגבי מה שנוגע לפנימיות הענין שהוא לענין ביאור התורה שמתגלה בחודש שבט, יוצא שפע זה מהמקור כבר באחד בשבט ולכן מ"ר שהיה קרוב למקור התורה ולשמים כבר התחיל לבאר את התורה מר"ח, אמנם לגבי מה שנוגע לנו היום בכל שנה ושנה בזה יש חילוק בין סוגי האנשים שאלו האנשים שהם בדרגא יותר מעולה שהם המיעוטא דמיעוטא הם מרגישים כבר בתחילת החדש את הביאור הזה תומ"י כאשר זה יוצא מן המקור, אבל הבינונים אצלם זה לוקח שבועיים עד שזה נקלט בלבם כמו בדין קליטת הזרעים שאע"פ שכבר הושם הזריעה באדמה בכ"ז לוקח שבועיים עד שתהיה נקלטת ותהיה ראויה לעשות פירות.

ולכן חולקים בזה ב"ש וב"ה איך לקבוע ההלכה במה שנוגע לדין מעשר האילנות (כי כל דבר שבעוה"ז בין במה שנוגע לטבע הענין ובין מה שנוגע להלכות התורה נקבע לפי שורש לפנימיות הענין ברוחניות הדברים שמכוון כנגד הענין הגשמי) ולכן ב"ש שהיו מחדדי טפי לכן הם תמיד קובעים ההלכה לפי אלו שמחדדי טפי והם אנשי המעלה יותר, אבל בית הלל הולכים לפי הזמן שזה נקלט וראוי להוציא פירות אצל בינונים שהם הרוב מבנ"א ולהם זה לוקח שבועיים כנ"ל, עכ"פ להלכה שהוא כב"ה נקבע בזמן שזה נקלט בלב רוב האנשים הבינונים שהוא בחמשה עשר בשבט, וזה מה שנוגע לנו למעשה דהיינו להלכה למעשה.

ולפי הקביעות הזה שנקבעה ההלכה ע"פ חז"ל ה"ז גם משפיע על הטבע כידוע שהטבע משועבד ומונהג לפי מה שחז"ל קובעים ההלכה וגם בשמים קובעים כמותם (וידוע מ"ד בחז"ל לגבי ענין הבתולים שתלוי מתי שנעשית בת ג' שנים, שכאשר ב"ד עברו את השנה ה"ז משפיע על הטבע שבתוליה חוזרים) ולכן הזמן שהשרף שמגדל את פירות השנה מופיע באילנות זה מתרחש דווקא בחמשה עשר בשבט.

ולפי האמור יש לתרץ היטב הדיוק בלשון המשנה כי יל"ד שאע"פ שנקבע ההלכה כדעת ב"ה בכ"ז ה"ז רק למה שנוגע להלכה שנוהג בעוה"ז ובענין תורת הפשט הנגלה כי בזה צריך להיות הלכה קבועה בשווה לכל אנשי העולם גם להמועט שלהם היה ראוי להיות אחרת (כי א"א להיות הלכות התורה משתנים לכא"א כפי מה שמתאים עבורו כמובן) משא"כ לגבי לפנימיות הדברים לא נקבע ההלכה לא כדברי זה ולא כדברי זה ונשאר כפי הכלל שאמחז"ל (ב"ב ...) אלו ואלו דא"ח ולכן לפנימיות הדברים נפעלים לכל א' לפי מה שמתאים לפי דרגתו,

ועל כן בכוונה כתב רבינו הק' במשנה לשון כזה (כדברי כדי שיהיה מובן מזה שיש לכ"ע גם לב"ה שני זמנים זמן א' הוא כדברי ב"ש וזמן הב' כדברי ב"ה) לרמז בזה שיש דברים שגם שיטת ב"ש נוגע לנו והיא לגבי ענין ביאור בעומק התורה ובפנימיותה שענ"ז לכ"ע (בין לב"ש ובין לב"ה) נשפע בר"ח שבט וזה נוגע לאלו המועט בני עליה והמעולים שבעם שהם יכוונו לקבל את השפע ואור התורה בר"ח" וגם ישמרו על השפע כנ"ל מר"ח ואילך וכנ"ל (וגם אצל כל אדם ה"ז הזמן שבאמת בנשמתו ובפנימיות לבו האדם מתחיל לקבל את זה וכמו"כ שאר העיניים הרוחניים כמו התשוה וכו' ועוד עינים אלו הדברים מתחילים להופיע בנשמתו כבר מר"ח ומי שיזכה לתפסו מאז ירויח יותר וכנ"ל).

והנה בענין הנ"ל שמשנה רבינו ביאר את התורה בחודש שבט, ביאור הענין למה רק אחרי ארבעים שנה ביאר את התורה ולא מקודם מבואר בגמרא הטעם מכיון שאין אדם עומד על דעת רבו (כלומר מבין דבריו וכוונתו באמת) רק אחרי ארבעים שנה, ולכאורה איך יתכן שבני ישראל ששמעו את דבר ד' ואת עשרת הדברות בהר סיני לא הבינו את התורה ואת מה שנאמר להם, אלא וודאי שבדרגא הפשוטה הבינו תומ"י אלא שיש עוד דברים יותר עמוקים ויותר פנימיים שאותם עדיין לא היו בני" מסוגלים לקלוט, לכן היו צריכים לעבור את הארבעים שנה שלמדו כל אותו הזמן את התורה ממשנה רבינו ובודאי גם התייגעו על התורה וחוץ מזה עברו כל מיני נסיונות קשים ומאבקים עם היצה"ר, אז בהצטרפות כל הדברים האלה זכו אח"כ שמשנה רבינו התחיל לגלות להם את לפנימיות התורה יותר ויותר מה שלא היו מסוגלים להשיג קודם לכן. ובכדי לזכות לזה היה צריך עבודה של ארבעים שנה ולעבור את כל מה שעברו כי העבודה הזאת מזככת ומטהרת את האדם עד שיהיה מוכשר לקבל את ביאור התורה.

וזה גם מה שצריך כל אדם לקבל ע"ע בכל שנה שיתעלה בהשקעת עבודה בין בעבודת הזיכוך לכבוש את יצרו וחומריו ומדותיו ובין בעמילת התורה"ק לש"ש ביתר שאת בכדי שיזכה לקבל את העליה הרוחנית שד' ית' משפיע לנו בכדי להתעלות ולהתקרב אליו עוד יותר ובזה יש לו נח"ר מאתנו כשאנחנו מכוונים את דעתנו ומוכנים להשקיע עבודה בכדי להכשיר א"ע לקבל השפעתו זאת כמו כשאבא רוצה להעניק לילדיו מתנה טובה תכשיטי יהלומים יקרים שיש לו הנאה וקורת רוח להנות את בניו ויש לו נח"ר כשרואה שבניו מעריכים את מתנותיו ומטריחים עצמם להכין את עצמם להיות מוכשרים לקבל את זה, וכמו"כ הוא הדבר לענינינו כשאנחנו מקבלים ע"ע להטריח א"ע להכשיר א"ע בכל שנה להבין את התורה"ק ואת עבודת השם והמצוות ביותר עומק ויותר פנימי לצורך העליה בשנה זו הבאה שמתחילה מט"ו בשבט זו עד ט"ו בשבט בשנה הבאה עלינו ועכ"י לטובה.

ג.

גם איתא בספה"ק שבחמשה עשר בשבט צריך להתפלל על

במשנה משא"כ בדבר זה שענין הפנימי שלו נוגע גם לגבי תורת הפשט כנ"ל שזה נוגע לגבי הופעת חדושי תורה במשך כל השנה לכן רמזה לנו המשנה ענ"ז כאן.

א ואע"פ שענ"ז ה"ה כך גם בשאר כל המחלוקות של התנאים אעפ"כ לא רמזה לנו המשנה ענ"ז בשאר הדברים כי בשאר הדברים אין זה נוגע לתורת הפשט אלא לתורת הנסתר ולכן אין הדברים רמוזים במפורש

בניסן נברא העולם א"כ בכ"ה באדר הוא היום הראשון למעשה בראשית א"כ ארבעים יום לפני זה יוצא חמשה עשר בשבט, וכמו שמצינו ביצירת האדם אמחז"ל שארבעים יום קודם יצירת הוולד שהוא זמן ההריון אז כבר מכריזים עליו את מה שהוא צריך לקבל איזה בן זוג יהיה לו (וכיוצא ב), כמו כן לענין בריאת העולם ישנו ג"כ הריון לפני היצירה ובחינת ההריון של העולם היא מ"ד שבתחילה עלה ברצונו ית' לברא את העולם במידת הדין וזה היה ג"כ מ' יום קודם היצירה וזה בחמשה עשר בשבט.

והנה כמו ארבעים יום קודם יצירת האדם מכריזים על הזיווג שלו כמו"כ ארבעים יום קודם בריאת העולם הכריזו את הזיווג של העולם שהם בני"י שבהם דוקא נגמר ונשלם מטרת הבריאה כפרש"י על מלת בראשית בשביל ישראל (שנקראו ראשית), וכמו"כ הכריזו אז את כל הזיווגים שיהיו בעולם כי בתחילת שורש הבריאה היה נכלל כל מה שיהיה לעת"ל עד סוף כל הדורות לכן גם אז הכריזו על כל אחד את הזיווג שלו, ואח"כ בבריאת כל אדם פרטי אז מכריזים שוב על כל אחד בפרטיות וכל הענין הזה חוזר על עצמו כל שנה ושנה בבוא הזמן הזה (כמו כל המועדים וזמנים), ולכן בחמשה עשר באב מכריזים על כל הזיווגים וכמו"כ בט"ו בשבט יש ענין שמכריזים על הזיווג של כל אחד, ולכן מובא בספרים שחדשי הקיץ זה בחינת נקבה ואילו חדשי החורף הם בחינת זכר, אלא שבקיץ שהם חדשי הנוקבא אז מכריזים את מה שנוגע לזיווג הגשמי. אבל יש גם ענין של זיווג רוחני, (כי גם הזיווג הגשמי הוא בעיקר רמז על הזיווג הרוחני) כמו שחז"ל אומרים על הפסוק "ויהי ככלות משה לכתוב את דברי התורה ויתן" ככלה שניתנת לחתן, נמצא שבנ"י הם גם בן זוגה של התורה"ק שבנ"י נחשבים החתן והתורה"ק הוא הכלה שלנו, נמצא שמה שאמרנו שביאור התורה שמופיע לנו בט"ו בשבט זה גם שייך לזיווג של בני ישראל לתורה.

וידוע מ"ד בחז"ל שכל זמן שאדם לא נשא לאשה עדיין לא זוכה לתורה כלומר בשלימות השגתה להשיג אמתתה ועומקה הראוי, כמו"כ אמחז"ל שלפני הנשואין עדיין האדם הוא פלג גופא, ובאמת בעומק הדברים הרי זה ענין א' כי הבת זוג הרוחנית שלנו היא התורה, לכן מה שאמרנו שבחמשה עשר בשבט מכריזים את כל החידושי תורה ששיג במשך השנה זה בעצם הבת זוג הרוחני הפרטי של האדם וזה מה שמכריזים וקובעים בט"ו בשבט, ולפ"ז יוצא שכא"א החידושים וביאור התורה ששייכים אליו הם בת זוגו והם נותנים לו השלימות כמו בן זוגו הגשמי, נמצא כל זמן שלא הוציא האדם כל חדושי וביאורי תורה שמיועד לחלקיו

האתרוג, והביאור הוא פשוט כי מאחר שזה הזמן שבו עולה השרף באילן וכמו"כ גם למעלה נגזר כמה פירות כל אילן יוציא ולפ"ז משפיעים את השרף שמגדל את הפירות לכן זה הזמן להתפלל על זה, ויש כמה מאמרים מצדיקים שאמרו בחמשה עשר בשבט שהם כבר רואים את האתרוג שלהם איך תהיה נראית, מובא גם מעשה על א' מהצדיקים שאמר שכל שנה הוא רואה כבר בט"ו בשבט את אתרוג שיהיה לו בסוכות ואיזה צורה תהיה לו, ופעם אחת שכחה הרבנית לבשל לו אתרוג לט"ו בשבט, ואמר הרב שהשנה הוא לא ראה את האתרוג שלו באילן, ולמעשה הוא נסתלק באותה השנה בחדש אלול.

ורציתי להסביר את הענין הזה של האתרוג בט"ו בשבט שמזה נבין מה שנוגע לנו למעשה בחמשה עשר בשבט. הענין של האתרוג מרמז ללבו של האדם כפי שידוע מחז"ל.

ועוד מצינו שהלשון אתרוג נגזר מהלשון מרגג כמו שמתרגם האונקלוס על המילה נחמד להשכיל "מרגג למחזי" כלומר שמרגג זה לשון חמדה וכמו כן מתרגם האונקלוס על הפסוק לא תחמוד "לא תרוג" המילה אתרוג מורכבת מ- א' תרוג ואפשר לפרש שזה בא לרמז על החמדה שבלב כלומר שתחמוד בלבך לאלופו של עולם להקב"ה, (כידוע שאות א' מרמז על אלופו של עולם) ואפשר לומר שלפי החמדה שיש לאדם אל הקב"ה לפי זה הוא מקבל את האתרוג שלו, וזה אתרוג. ועל זה בעצם אנחנו צריכים להתפלל בחמשה עשר בשבט על הלב שלנו שנהיה ראויים לאתרוג כזה בבחינת פרי עץ הדר, וע"י מה, ע"י שיהיה לנו חמדה להקב"ה. וזה בעצם גם השרף שעולה באילנות בחמשה עשר בשבט, כי הכל לפי החמדה שיש לאדם בלב להקב"ה זה מה שנותן לו את כל החיות ואת כל הדחיפה לעבוד את ד' ולהצמיח פירות מצוות ומעשים טובים הכל תלוי לפי האהבה והחמדה שבלב כלומר שלפי החמדה והתשוקה והתלהבות שבוער בלב האדם לד' ית' ולתורתו ומצותיו ועבודתו ית' כך גוזרים וקובעים עבורו בט"ו את השרף דהיינו האומץ והכח והאפשריות להוציאה מכח לפועל, וכל זה נקבע ונשפע מן השמים בט"ו בשבט עד לט"ו בשבט בשנה הבאה.

ג.

ידוע מה שכתוב בספה"ק גם בקדושת לוי וגם בבני יששכר שגם חמשה עשר באב וגם חמשה עשר בשבט הם ארבעים יום לפני יצירת העולם, כי למאן דאמר בתשרי נברא העולם היינו בריאת אדה"ר שהיה ביום ו' מבריאת העולם ונמצא לפ"ד שבכ"ה באלול הוא היום הראשון למעשה בראשית וארבעים יום לפני זה זה חמשה עשר באב, ולמאן דאמר

¹ שהם ג"כ בני זוגם של יום הש"ק כדאיתא בפרקי דר"א, והנה בש"ק היה גמר הבריאה ושלימותה כמש"כ ויכל וגו' ביום השביעי וגו' והש"ק לא נגמרה שלימותה אלא ע"י בני"י כמו שהאדם נברא פלג גופא עד שמזדווג עם בן זוגו כמו"כ הש"ק שהיא גמר ותכלית הבריאה נשלמה ע"י בן זוגה ובה נגמר שלימותה נמצא שבנ"י היו בני זיווגם של הבריאה.

² וכל מה שהאדם לומד ועמל בתורה לפני הנשואין הרי זה בתורת הכנה והכשרה שע"כ יזכה להשיגה באמת אחרי נשואיו, וברגע שהאדם נושא אשה הרי הוא זוכה להשיג עומקה ואמתתה של כל מה שלמד לפני הנשואין.

³ והנה ידוע שיש מחלוקת מתי היה בריאת העולם ולדעת ר' יהושע בניסן נברא ולר' אליעזר בתשרי, וידוע שאלו ואלו דברי אלוקים חיים וגם להלכה בגמרא נפסק כשני הדעות, כי לענין התקופה פוסקים כר' יהושע ולשאר הענינים פוסקים כר' אליעזר, וכבר כתבו שם בתוס' וכ"ה בדברי האריז"ל שבתשרי נברא במחשבה ובניסן במעשה (גם יש נוסחא בהיפוך), ולפי המבואר בספה"ק בתשרי הוא ר"ה בעיקר למה שנוגע לעניני העוה"ז כפרנסה וחיים ומות וכו' (וזה נידון לפי שכרו לעוה"ב כמבואר בתוס' במס' ר"ה וכתבאר במק"א) אבל בניסן הוא ר"ה לגבי שפע הרוחני של השנה.

והנה לגבי מה שנוגע למעשה, צריך להסביר את הענין במשל, לילד שגדל אצל הוריו, ובדרך כלל הילד מרגיש טוב ומאושר אצל הוריו הוא מרגיש את האהבה ואת החמימות שהם מעניקים לו, ולכן הוא מרגיש מאושר ומעונג אצלם. ולפעמים גם אם הבית שלו הוא לא הבית היותר טוב שיש בנמצא אלא יש בתים אחרים עם יותר חמימות ויותר אהבה אבל בכל אופן טוב לאדם ורוצה בקב שלו והוא מרגיש שם טוב ונעים, כך הוא הטבע של האדם. אמנם המציאות הזאת תתכן כל זמן שהתמימות קיימת בלב האדם אז הוא מרגיש בביתו טוב ונעים. משא"כ כאשר הוא מתחיל להתבגר ולהתחכם, ובנוסף לזה מתחבר אליו איזה חבר רע שמכניס בראשו ספקות והרהורים על הוריו, כגון שאומר לו אביך לא היה מספיק טוב אליך וכיוצא, וכך הוא מכניס בו מתח וכעס נגדם, עי"ז הוא מנתק אותו מהם הוא מנתק אותו מהרגשת האושר שיש לו, ומנתק אותו מהאהבה שיש לו אל אביו ואמו, ובזה הוא מזיק לו מאוד. כי בהתחלה הילד חושב שאדרבה זה אושר בשבילו מה שהוא מחכים אותו ופותח לו שער להבין יותר טוב את העולם. אבל בסוף יוצא מזה תוגה. כי מאחר והוא מתחיל להתחכם אז כבר יש לו תלונה על כל דבר שנדמה לו שיש יותר טוב מזה ועי"ז נהיה לו שנאה כלפי הוריו. ובסופו של דבר התוצאה שיוצאת מכל זה היא שתחת מה שהיה מאושר ומעונג עכשיו הוא נהיה מושלל מכל זה ונעשה מתוח ומדוכה וחיינו אינם חיים ולפעמים הוא נהיה מזה חולה בעצבים, זאת היא התוצאה של כל ההתחכמות הזאת.

וזה כמו שהסברנו לגבי הסיגים והקלקולים שנכנסים באילן, ואם עכשיו יבוא איזה רופא מומחה וירצה לרפאות אותו מכל הקלקולים ומכל הכאב והסבל הזה שהוא סובל. אז הוא יצטרך לשם כך עבודה ויגיעה גדולה וכולי האי ואולי אם הוא יצליח להחזיר אל הלב שלו את התמימות שהיתה לו ויחזור להיות מאושר ומרוצה ולהרגיש טוב, וכל זה קורה לאדם כאשר הוא מתחיל להכניס סיגים ומתחיל לאבד את התמימות שלו.

בדורות שלפנינו היה תמימות שורה בעולם ובפרט אצל הכלל ישראל כולם מאיש ועד אשה מנער ועד זקן טף ונשים כולם היו תמימים, והיו מרגישים אהבת ד' בלבם, והיו מלאים אמונה ובטחון בהקב"ה והיו מאמינים שכל מה שהקב"ה עושה להם זה טוב ושהקב"ה טוב ומטיב וכל הבריאה היתה מקרינה ומאירה להם אהבת ד' והיו מרגישים את זה ועי"כ היו קרובים ודבוקים בד' ועל זה נאמר בתוה"ק תמים תהיה עם ד' אלקיך, ובפרש"י שם שכאשר תהיה תמים אז אתה (תהיה) עם ד', ע"כ, וכך היה מאז ומתמיד עד שבדורות האחרונים התחילו להתחכם וזה התולעת וזה הזוהמה שמכניסים בתוך הלבבות שמנתקת אותנו מהתמימות ומנתקת אותנו מהרגשת האהבה ואדם מתחיל להרגיש שהוא לא מאושר בעולם ולא שמח בחלקו, וזה מה שקלקל את כל

העולם בדורות האחרונים ואת הדור שלנו בפרט הכל התקלקל מכח ההתחכמות הזאת. זה המצב של הדור וזה המצב שלנו היום. ומי שרוצה לטהר את עצמו מכל הזוהמה של הדור הוא צריך לעשות כל מיני עבודות קשות של זימור וכסוח ושאר עבודות קשות שבשדה כדי להסיר את כל הזוהמה הזאת מלבו כדי לחזור לתמימות. וזאת עבודה גדולה וקשה מאוד בשבילו. אבל אדם שיש לו שכל ורוצה להנצל מכל זה אז הוא ישמור על עצמו מתחילת הוויתו ולא ייתן לעצמו להכניס שום דבר זר וישמר מכל התולעים ומכל החיידקים האלה שלא יכנסו במוחו ובלבו, האדם הזה ישאר תמיד מאושר ושמח, ויוכל ללמוד ולעבוד את ד' בשמחה ויוכל לגדול מיום ליום עד שיזכה להיות מצדיקי הדור, אבל אם לאו הוא מפסיד הכל ע"י התולעת הזאת שנכנסת ומקלקלת את כל האילן.

וזה הענין שעליו אנחנו צריכים להתפלל בחמשה עשר בשבט כי עכשיו מגיע לנו שרף חדש עכשיו מגיע לנו חיות חדש מהשורש ומהמקור. הקב"ה משפיע לנו את זה כי הוא מרחם עלינו, וכמו שבזמן אלול ותשרי הוא שולח לנו התעוררות לתשובה כמו"כ הוא שולח לנו עכשיו התעוררות לטהר את לבנו מכל הלכלוך ולהחזיר את התמימות ולקנות לב חדש שיהיה לנו לב טוב, וכמו שאמר ר' יוחנן בן זכאי "רואה אני את דברי ר' אלעזר מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם" כלומר שהמדה של הלב טוב היא המדה העיקרית שצריך שיבור לו האדם כי זה כולל בתוכו כל שאר המדות הטובות ומתוכה יוכל האדם להגיע לכל המדות הטובות ולכן אם יש לו את זה אז יש לו הכל, ובלב טוב כלול התמימות שהזכרנו, (גם עין טוב כנ"ל שע"י הלב טוב והתמימות רואה את הטוב תמיד וגם את כל האדם בעין טובה ועי"כ יש לו תמיד מנוחת הנפש ויישוב ההדעת וכנ"ל) ועי"ז הוא יוכל לגדול ולקנות את כל המדות הטובות ואת כל הרוחניות, כי הכל נכלל בזה, וזה מה שחסר לנו היום מאוד מאוד.

ה.

והנה ענין ר"ה וימי נוראים הוא גלוי וידוע לכל כי זה מבואר בחז"ל ובפוסקים ובספה"ק משא"כ ענין חמשה עשר בשבט אין ענינה מבואר בחז"ל ובמדרשים ולא נזכר כלל שיש בה ענין חוץ ממה שנוגע להלכות מעשרות, אבל כל שאר הענינים שנזכרים כאן שנוגעים לנו מאוד בכדי לכוון אליהם ועי"כ לקבל השפע לא נמצא מבואר ורק בקצת ספרי השקפה מדורות אחרונים מוזכר מעט מאוד, ויש להבין למה זה כך באמת, אבל הענין הוא כך הקב"ה נתן לנו את התורה ובתורה כלול כבר הכל הפשט של התורה וגם הפנימיות וכל מה שאדם צריך כדי להתעלות בעבודת ד', אלא שהפשט של התורה מה שכל אחד מחוייב בה בין רוצה בין לא רוצה ועל זה כפה הקב"ה עלינו ההר כגיגית כי בלי זה האדם ח"ו נעשה מנותק לגמרי ואפילו אם ירצה אח"כ להתקרב להקב"ה יהיה לו קשה מאוד, ולכן מאחר שכרת הד' ית' ברית עם אברהם אבינו והבטיחו שצאצאיו יהיו אלו שיהיה עם ד' וקרובים אליו לעת"ל לכן אע"פ שד' ית' השאיר הבחירה לכל יחיד

ויחיד אבל בכ"ז דאג לנו ד' ית' שלא נתנתק ויתבטל האפשריות ח"ו ולאור זה נתן לנו את תורתו בחלק הפשט הנגלה בכפייה כדי שישאר לנו האפשריות כנזכר, ולכן כל זה מתגלה לנו תיכף ומיד בצורה קלה.

משא"כ פנימיות התורה שעל ידה האדם מתקרב לד' ית' בקירוב גדול יותר מהמלאכים זה לא נגלית לכל אחד בקל אבל מי שרוצה לזכות בדברים היותר עמוקים ויותר פנימיים עליו לעבוד על זה ולהשקיע בזה התאמצות גדולה כמש"כ "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ד'" ולכן כדי לזכות לזה שיהיו בני ישראל ראויים שמשנה רבינו יבאר להם את התורה היו צריכים לעבור ארבעים שנה במדבר של סבל ונסיונות כמש"כ "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן" ולעבור את הטהרה של המן ושל ענן הכבוד וכל העבודה הזאת בחרוף נפש עד שזכו שמשנה רבינו יתחיל לגלות להם את הדברים היותר פנימיים ויותר עמוקים של התורה.

וכך זה בכל המשך הדורות שזה לא ניתן רק למי שבאמת חומד את זה ורודף אחרי זה ורק לו מגלים יותר ויותר ונותנים לו את האפשרות להתעלות יותר, אבל מי שמסתפק בפשטות התורה וקיום התורה כדי לצאת ידי חובתו והוא מרוצה מזה הוא לא מחשיב את הרוחניות עיקר בחיים אלא העיקר אצלו זה החיים הגשמיים. אז אע"פ שהקב"ה עשה אתנו חסד שאע"פ שלא היינו ראויים והיינו בבחינת ערום ועריה, והתרחקנו כ"כ מחמת גלות מצרים לכן הקב"ה ריחם עלינו ונתן לנו את התגלות התורה במתנה שזה השער הראשון, אבל מי שרוצה באמת יותר מזה זה צריך לבוא מרצונו הטוב כי זה תלוי בגודל התשוקה שיש לו, כמו האבות הק' ובפרט אברהם אבינו שחיפש את הקב"ה מעצמו כמו"כ אנחנו צריכים ג"כ לרדוף אחרי זה כמו כסף וכמו מטמונים ואז הקב"ה ישפיע לנו את זה, ולכן מה שנשפיע לנו בחמשה עשר בשבט זה בהסתרה ולא בגלוי כדי שרק מי שמחפש בכל כחו כמו שמחפשים אחר אתרוג יפה וד' מינים יפים הוא זוכה לקבל את היותר מהודרים כך זה הולך גם עם התורה.

ולכן צריכים אנחנו לשים אל לבנו את כל מה שהולך כאן שהיום כל העולם הפסידו את התמימות, היצה"ר לפתח חטאת רובץ ותיכף שהילד יוצא ממעי אמו היצה"ר כבר מכניס בו את ההפך של התמימות היצה"ר מכניס בו את כל ההתחכמות וכל התלונות והמתחים והוא כועס על כל אחד העולם היום מלא זוהמה ומלא תלונות וכעסים ומכאובים העולם הגיע היום לשיא של הקלקול במדה הזאת. אם אדם היה רגוע ושמח בחלקו ומאמין שהכל לטובה ושכל מה שקורה לו בין אם זה בא בצורה של בני אדם שמצערים אותו או שזה בא ישירות מהשמים אם הוא היה מקבל את זה באהבה ומאמין שזה לטובתו והיה מרגיש את האהבה והחמימות של ד' אז הוא היה שמח בחלקו ומאושר בחיים והיה מגיע לכל מה שהוא צריך להגיע. אבל היום היצה"ר כבר לא מחכה לאדם עד מאה ועשרים שנה כדי לזרוק בו את הטיפה המרה אלא לפתח חטאת רובץ וכבר ברגע שהילדים רק יוצאים מבטן אמם הוא זורק בהם את הטיפה המרה והם

נעשים ממורמרים ומתקיים בהם "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה" כמו שמפרש הדגל מחנה אפרים (וכ"ה בשם הרוז"נר) לפי הידוע מחז"ל שמים זה רמז לתורה וכאשר בני ישראל באו למרה לא יכלו לשתות מימי התורה ולמה לא יכולו לשתות כיוון שהם היו מרים כלומר "כי מרים הם" חוזר על עם ישראל, כלומר שמכיון שהם היו מרים לכן ראו את התורה כאלו שהיא מרה, וכן הוא תמיד כאשר אדם מלא מרירות ומתח אז הוא משקיף על כל דבר בעין רעה ורואה כך בדמיונו על אחרים שכולם מרים משא"כ כאשר האדם נמצא במצב רוח טוב והוא מקבל כל דבר בתמימות ובאהבה עם אמונה ובטחון אז הוא גם משקיף על כל דבר בעין טוב וממילא הוא לא מתרגז על שום דבר ועל שום בן אדם אלא רואה את כולם בטוב ובאהבה והרגעה ולא נעשה עצוב ומתוח ואז כל החיים שלו נראים אחרת, וזה מה שאומר הפסוק "כי מרים הם על כן קראו שמה מרה" (שהרגישו כאילו המים הם מרים).

והנה אם האדם קולט בלבבו את השרף הטוב בלבו בט"ו בשבט אזי הרי זה סימן טוב על כל השנה (כלומר זה מחזיק עבורו השפע לכל השנה לראות צמיחת הפירות בטוב ובנעימים ובמתקנות הראוי), וי"ל שלכן כמו שבר"ה אנחנו עושים סימן טוב לכל ימי השנה ואוכלים פירות מתוקים כמו"כ גם בחמשה עשר בשבט אנחנו אוכלים כל מיני פירות מתוקים כדי להכניס בלבנו את הידיעה שהכל באמת מתוק מדבש כל העולם כולו מלא מתיקות שהקב"ה משפיע לנו, וזה יועיל מאוד לכל השנה מכיון שהכניס השקפה זו בלבבו בתחילת יציאת השפע וכנ"ל, אבל לזה צריכים לזרוק מלבנו את הקליפה המרה שהיא ממררת את כל חיינו וגורמת לנו להשקיף על כל דבר בתלונות ועד כדי כך שולט בנו היום הטיפה המרה של היצה"ר ומלה"מ והסט"א שאפילו כלפי שמיא ח"ו האדם מלא תלונות בין בעינינים גשמיים ובין על עינינים רוחניים כלומר על זה שמשמים מרחיקים אותו מעבודת ד', ואם אדם היה רק מאמין באמונה שלמה שזה לטובתו והיה מחפש בתוך זה את הטוב היה בודאי מוצאו, והיה רואה איפה נמצא החסד והטוב. וזאת היא המתקה שאנחנו צריכים לקבל בחמשה עשר בשבט, כמו שמוזכר בספה"ק שחמשה עשר בשבט זהו זמן של המתקה, והזמן הזה מסוגל להמתיק את כל הדינים ולהפך את כל הרע לטוב, ולכל אדם יש לו את הכח להמתיק את הדינים ולהפוך את כל הרע לטוב ע"י שהוא אומר על כל דבר גם זו לטובה וע"י שיגביר את הטוב על הרע בעיני עצמו ובלבו וישקיף על כל דבר בעין טובה.

וזה הוא הדיעה הראשונה במשנה באבות "ר' אליעזר אומר (שהמדה טובה שידבק בה האדם הוא) עין טובה" ובאמת יש להבין שדעת ר' אליעזר ודעת ר"א בן ערך שאמר לב טוב שניהם ענין א' הם כי העין תמיד משקיפה על כל דבר לפי הלב של האדם, אלא החילוק בין דעת ר' אליעזר לדעת ר' אלעזר בן ערך היא רק מאיפה להתחיל, ובאמת מהו הדבר שמעורר את הלב לקבל את הדבר בצורה לא טובה זה בא מכח העין כי אין היצה"ר שולט אלא במה שענינו רואות אבל בשורש זה תלוי

הוא נמצא אבל בעצם השורש של הדין נובע מכח זה שאנחנו מתקרבים את השורש, נמצא השורש שגורם את מה שאנו נדונים בר"ה הוא מטעם שחוזרים ועוברים לפניו ית' כבני מרון וזה כוונת המשנה במה שהזכיר הענין העיקרי שבר"ה וממילא מזה נובע המשפט, וכמו"כ בראש השנה לאילנות כל השורשים של האילנות שזה השר שלהם מתקרבים לשורש ועוברים לפני הקב"ה כבני מרון, ואז הם קרובים לשורשם, ולכן אז בחמשה עשר בשבט כאשר טועמים מהפירות ומכוונים רק לקבל את הרוחניות אז מקבלים רוחניות שקרובה למקור ולכן אנחנו טועמים מכל הפירות דווקא בחמשה עשר בשבט.

ז.

ראיתי בא' מהספה"ק על הפסוק "תפלה לא-ל חי"י" שזה עולה בגמטריא "אתרוג" ומכאן הרמז שצריך להתפלל על האתרוג, ע"כ, וילה"ב מה הקשר בין תפלה במיוחד לאתרוג יותר משאר דברים (שהרי פשוט הוא שעל כל דבר צריכים להתפלל) (וידוע שכל גימטריה שנאמרה מפי צדיק זה לא סתם רמז שמצא או המציא אלא הרי זה מפני שהוא השיג ברוח קדשו שזה באמת שייך לאותו הענין) אמנם לפי מה שאמרנו שאתרוג זה מלשון חמדה שהיא בלב ולכן אתרוג מרמז ללב, לפ"ז י"ל ע"פ מה שאיתא בחז"ל איזה הוא עבודה שבלב זו תפלה, ומתי אדם מקרב את הלב שלו לשורש להקב"ה גם ע"י התפלה שהרי כאשר אדם שופך את שיחו לפני ד' הוא מטהר את לבו וגם לפי התפלה כך הקב"ה נותן לו חיות חדש כל יום, וכמו"כ ע"י התפלה אדם ממחיש את החמדה שלו ואת התשוקה שלו להקב"ה, ואם האדם היה נגש אל התפלה עם החמדה הנדרשת אז לא היה לו שום קושי של ריכוז בשעת התפלה כי כל הסיבה שקשה לאדם לכוון בשעת התפלה זה מחמת הריחוק שיש בין הלב שלו לבין הדבורים שהוא מוציא מפיו וההוכחה לזה הוא שהרי כל מה שהאדם מדבר בדברי חול לכל או"א אין לו קושי להתרכז אליהם וא"כ למה בתפלה יש לו הקושי אלא החילוק הוא שכל הדבורים של דברי חול יוצא מתוך לבו של האדם ולכן הם יוצאים ישר ואין נדרש לו להתאמץ להתרכז, משא"כ בתפלה הרי הוא נגש בלי לב שלם לכן נעשה לו קשה להתרכז, משא"כ אם הוא היה באמת רוצה בכל לבו את הדבר שהוא מתפלל עליו עכשיו והיה נגש לזה מחמדה ובתשוקה להקב"ה בודאי התפלה היתה הולכת לו בקל, כי כאשר הדברים יוצאים מהלב אז זה יוצא יותר בקלות ואדם לא מרגיש שום טרחה בדיבור אבל כשאדם יוצאים מתוך הלב אז הם יוצאים רק מהגרון אז זה קשה מאוד לכוון בו, ולכן צריכים לגשת כך לתפלה וזה בבחינת "תפלה לקל חי"י" ועל זה צריכים להתפלל ג"כ בט"ו בשבט שיהיה לנו לב טוב לתפלה ולכל עבודת ד' ולכל מה שהזכרנו, ומכיון שאתרוג מרמז על הלב לכן אם יזכה האדם לעשות עבודת הלב שהיא התפלה כראוי אז יזמינו לו משמים ג"כ אתרוג מהודר ולפי הידור וטהרת לבו כך יהיה לו אתרוג טהור (מכתמים) ומהודר, וכמו"כ הוא הדבר בהיפוך שקיום מצות אתרוג בהידור ה"ז סגולה שיעזור לו להאדם לטהר ולהדר את לבו ואת עבודת לבו שהיא התפלה.

בלב (אלא שגם אם יש איזה מדה רעה שהיא מושרשת בלב אין אותה המדה יוצאת לפועל עד שהעין רואה) נמצא שהשורש נמצא בלב אבל הוצאת המדה לאור נגמרת ע"י העין, ולכן שניהם הם התחלה, רק השאלה היא על מה צריכים להשקיע יותר כח ועבודה האם על תיקון הלב או על תיקון העין, כי סוכ"ס הלב לא כ"כ בשליטה של האדם להטותו לאן שירצה ולכן הפעולה היותר נתונה ביד האדם הוא העין רואה, וזה בעצם המחלוקת בין התנאים אם להתחיל להשקיע יותר על הפעולה שהוא העין או על השורש שהוא הלב, עכ"פ הזמן של ט"ו בשבט הוא זמן מתאים ומסוגל להתפלל על לב טוב.

י.

דרך אגב רציתי להוסיף לגבי אכילת הפירות שנוהגים בט"ו בשבט, שידוע שכל מה שברא הקב"ה בעולם לא ברא אלא לכבודו, וגם ידוע מה שמובא בתוספות בשם הירושלמי שעתידי אדם לתן את הדין על כל פרי שראה ולא טעם ממנו. ומזה מובן שצריך לטעום מכל הפירות שיש, והנה בודאי שאין הכוונה בזה שאדם יהנה לגופו מכל התאוות הגשמיות ח"ו על כן צריך להבין מה הענין בזה, אלא כאשר הקב"ה ברא את העולם אז בכל פרי ופרי היתה איזה הארה רוחנית מיוחדת ובה היה כל פרי נבדל מחברו, אבל כאשר חטאו בחטא עץ הדעת נתערב בכל דבר תערובת של טוב ורע וגם בפירות נכנס תערובת של טוב ורע והחלק הרע זה החלק של התאוה הגשמית ואלו החלק הטוב שהוא הניצוץ של הקדושה נשאר שבוי בתוך הרע וכאשר אדם אוכל דבר מה ובאכילתו הוא מתגבר על התאוה הגשמית ע"ז הוא שובר את הקליפה ומוציא את הניצוץ של הקדושה שישנו בתוך המאכל.

והנה חמשה עשר בשבט זה הזמן שהחיות של כל הפירות יוצא מהשורש (וזה משפיע גם על הפירות הישנים מלפני שנה שגם הם מקבלים קצת מההארה החדשה), ואז כאשר הם קרובים לשורשם אז קל יותר להדבק להשורש מבלי להתדבק להקליפה שמתלבש בדבר ההוא, כי הקליפה מתלבשת בכל דבר רק כאשר הוא משתלשל למטה לעוה"ז אבל במקור של הדבר הוא כולו טוב ונקי כולו קודש, כי היצה"ר לא שולט בעולם האצילות ששם השורש של כל דבר וכל זמן שהדבר שווה יותר בעוה"ז נעשה הלבוש דבוק וקשור אל הניצה"ק יותר משא"כ בתחלת השתלשלותו ה"ה עדיין לא כ"כ דבוק אליה כמו שהוא במשל הגשמי אצל בן אדם שאינו קשור כ"כ ללבוש חדש עד שמתיישן אתה קצת ומתרגל אליה יותר ולפני זה הרי הוא עדיין מרגיש זר עם זה ולכן אין לבו נדבק בה כ"כ, ולכן בחמשה עשר בשבט קל יותר לקבל את ההארה הרוחנית שיש בפירות כי אז החיות והנצה"ק קרוב יותר למקור.

ואמרונו פעם בס"ד שהגמרא בר"ה אומרת, בר"ה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, מה הלשון הזה עוברים כבני מרון, למה לא כתוב כל באי עולם נידונים. ואמרתי שהענין הוא ע"פ המבואר בספה"ק שבר"ה כל מה שהיה בתחילת הבריאה חוזר ונעור הנסירה והבריאה, ולכן גם הברואים כולם חוזרים לשורשם לכן ממילא שוב פעם יש מדת הדין כיוון שחוזרים לשורש אז עושים חשבון חדש כל אחד איפה

מבטלת את כל השכל ואת כל החשבונות האם אני מוכן או לא מוכן זה לא משנה כי רק ההתלהבות מושכת את האדם מבלי שהוא יוכל לשלוט על זה, כך צריכה להיות הצפייה לישועה, ואם היינו מצפים כך לישועה בודאי שזה היה מקרב אותנו להגאון"ש.

ועוד יותר שע"ז היינו מקבלים קצת מאורו של משיח והגאון"ש גם כעת שאנו עדיין בגלות מכיון שהיא כבר קרובה מאוד אלינו כמו אור השמש בבוקר שהיא מאירה לנו קצת לפני שהוא מופיעה מכיון שהיא כבר קרובה אלינו, וידוע הכלל שכל דבר שאדם קשור אליו בלבו זה כמו שהוא נמצא שם, ולכן אם אדם מצפה לגאולה ולהיות קרוב להקב"ה אז הוא באמת נמצא כבר כבר קרוב להגאולה והוא ממשיך את האור של הגאולה אל לבו. נמצא שכאשר אדם מצפה לישועה אז לא רק שע"ז יהיה לו זכות לקבל את הישועה אלא ע"ז בעצמו הוא ממש ממשיך את הגאולה ואם היו כלל ישראל מצפים לגאולה אז הם היו כבר ממשיכים את כל הגאון"ש.

ט.

ועפ"ז רציתי לפרש את מה שאנחנו מתפללים בתפילת שמונה עשרה בברכה השביעית "ראה נה בעינינו וריבה ריבנו ומהר לגאלנו גאלה שלמה למען שמך בא"י גואל ישראל" וידוע מה שהגמרא שואל למה תקנו גאולה בברכה שביעית ואומר הגמרא מפני שהגאולה תופיע בשנה השביעית בשנת השמיטה, ומקשה הגמרא ממה ששינוי בברייתא שהגאולה תהיה בשנה השמינית כי בשביעית יהיו מלחמות ובשמינית תהיה הגאולה ומתוך הגמרא שהמלחמות הם התחלתא דגאולה לכן ממילא נחשב כאילו התחלת הגאולה זה בשביעית. ואומר שם רש"י שאע"פ שברכה זו אינה מדברת על הגאון"ש אלא רק על הגאולה מכל הצרות ורק אח"כ אנחנו מתפללים על הגאון"ש בברכת בונה ירושלים ומצמיח קרן ישועה שם מדובר על הגאון"ש ואילו כאן אנחנו מתפללים על הגאולה מהצרות, ומסביר שם רש"י ששם גאולה חד הוא.

לכאורה עדיין לא מובן למה בחרו חז"ל לקבוע את הרמז שהגאולה תהיה בשביעית דווקא בדבר שהוא לא באמת תפלה על הגאון"ש אלא רק נקרא גאולה. למה לא רמזו חז"ל את הרמז בתפלה שעוסקת באמת בהגאון"ש, ואיתא בשם אחד מאדמור"י בעלז שאמר שכל גאולה שאדם זוכה וכל ישועה שיש לו מאיזה צרה זה שהקב"ה משפיע לנו מהישועה שמצופה ומיועדת לנו לעת"ל מזה הקב"ה משפיע כל פעם קצת בתוך הגלות. זה כמו התנוצצות והארה מהגאון"ש, ולפי זה מובן דברי רש"י שאמר ששם גאולה חד הוא דהיינו שהגאולה מכל צרה הוא באמת מאותו המקור של הגאון"ש, עכדבה"ק, אמנם עדיין לא מתורץ בזה קושייתנו למה סוכ"ס לא קבעו בברכה זו השביעית את הבקשה על עיקר הגאולה אלא על הנספח לה.

אבל אפשר להוסיף ע"פ דרכו בקדש ובזה יתורץ גם קושייתנו שהנה היוצא לפי דבה"ק שכאשר אנו מתפללים על ישועה מאיזה צרה שלא תהיה הרי אנו צריכים עבור כך להמשיך מאורה של הגאון"ש והרי זה כמו אתחלתא דגאולה,

והעיקר הוא כמו שאמרנו להרגיש את הצמאון ואת האהבה של הקב"ה אלינו כי מתי אדם מרגיש באמת מאושר כאשר הוא מרגיש שהוא מוקף עם אהבת ד' שהקב"ה מעניק לו את החמימות ואת האהבה וחייב אדם לראות את זה בכל רגע ורגע בכל צד שהוא פונה הוא צריך להרגיש את זה ואם אדם היה שומר על הנפש שלו שתישאר בתמימות הוא היה מסוגל לראות את זה, וכאשר אדם מרגיש את האהבה הזאת של הקב"ה אליו הוא זה מכניס בלבו גם אהבת השם, כמו שילד שמרגיש מאושר אצל הורי הוא גם אוהב אותם ומחזיר להם אהבה "כמים הפנים אל הפנים" זה פשוט. הרבה אנשים שואלים איך משיגים אהבת ד' ומהו הדרך לקנות את זה, אבל התשובה פשוטה שכאשר אדם יכיר את אהבת הבורא אליו ממילא יתלהב לבו לאהבת ד', נמצא החסרון הוא שאנחנו לא מרגישים את אהבת ד' אלינו, וזה הסיבה שאנחנו לא מרגישים אהבת ד' ית' בלבנו אליו, ואם היינו מרגישים את אהבת ד' לא היינו שואלים מהו הדרך לעורר בלבנו את אהבת ד' כי להרגשה לא צריך שום הסבר זה עמוק יותר משכל, זה נובע מלמעלה ישר לתוך הלב של האדם, וזה גם ענין השרף שנותן לאדם את כל הדחיפה בעבודת ד' זה גם מה שנותן לאדם רעננות והתחדשות למוחו וממילא כאשר אדם לומד בחשקות גדולה אז הוא משיג יותר ומחדש בתורה שהוא לומד הכל תלוי בתשוקה, כל החידושים שנשפעים אלינו בחמשה עשר בשבט זה תלוי בחמדה שיש לנו לתורה, א"כ השרף שאנחנו צריכים לקבל שנותן לנו לחדש חידושי תורה תלוי באהבה שאנחנו נגשים לתורה ולכל דבר ועל זה צריכים להתפלל בעיקר בחמשה עשר בשבט שנזכה להרגיש שאנחנו נמצאים בחיקו של הקב"ה כמו התינוק בחיק אמו, ואם היינו מרגישים כך אז היינו כבר מאושרים וזה הישועה הכללית לכל.

אבל צריכים אנחנו לשמור על עצמנו מפני הדברים המפסידים שהם האהבות הזרות שזה בעצם החיידקים והתולעים שנכנסים אל הלב כאשר אדם נהנה מהמתיקות של העוה"ז ומהמתיקות של היצה"ר זה מה שמקלקל את כל אהבת ד', ואם היינו מרגישים את זה היינו גם משתוקקים להגאון"ש כי מי שיש לו אהבה תשוקה וצמאון להקב"ה כמו שצריך אז בודאי שיש לו גם את הצפיה לחיות תחת חסותו של הקב"ה לחיות עם הקב"ה.

והנה יש כאלה ששואלים איך אני יכול לצפות להגאולה הרי אני עדיין לא מוכן לקבל את הגאולה והוא רוצה קודם להכין את עצמו, שהרי מי שלא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת, יש הרבה הסברים לשאלה הזאת אבל התשובה היותר אמיתית ועיקרית היא שמי שבאמת חי בהרגשה של אהבת ד' אז התשוקה להגאון"ש היתה תופסת אותו ולא היה לו שום חשבונות כי ההרגשה היא יותר חזקה מהשכל, ורואים את זה בחוש שאדם נשפע מהרגשת הלב שלו יותר מהשכל, חוץ ממי שהוא בן עלייה שאז המוח שלו שולט על הלב.

עכ"פ ההרגשה הזאת התשוקה להיות במחיצתו של הקב"ה

צריך שיהיה לו הציפייה לישועה, כמו שהיה במצרים שהתנאי להגאל היה שיהיה להם רצון לצאת ממצרים. וכמו"כ הצפית לישועה שלנו צריך להיות לא עבור הגשמיות אלא כדי להיות קרוב אל הקב"ה, והדרך לזכות לזה היא ע"י התמימות וע"י מלאכת הזמירה להוציא מלבנו את כל הפסולת והמזיקים וכל הדברים הזרים שהכנסנו ללבנו, כל המצב של המתח והתלונות וחוסר הרגשת האושר ושבועות הרצון. ועי"ז נחזור לתמימות שליוותה את אבותינו ואת אמותינו בכל הדורות התמימות הזאת להרגיש אהבת ד' ולהסתכל על כל דבר בעין טובה, ולהכניס את הרגילות להשקיף על כל דבר כך גם בענינים של בין אדם לחברו, לראות שהכל בה מהקב"ה כמו השרף שעולה באילנות וגורם את כל הצמיחה כמו"כ לכל דבר ולכל מקרה ישנו סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות שגורם את כל זה. לכן ממילא צריך להרגיל את עצמנו להסתכל רק על זה ולא להתייחס לשום דבר אחר.

ויו אכן עבודה קשה וממושכת בפרט שעלינו להוציא את כל הקלקולים מהלב שלנו, ולכן על זה צריך להתפלל מאוד בבחינת תפלה לא-ל חיי, תפלה שאני ארגיש שהקב"ה הוא א-ל חיי. וזה בבחינת אתרוג א'- תרוג שאנחנו נזכה להתפלל כל השנה להתקרב לא-ל חיי ונרגיש שהקב"ה הוא החיים שלנו, ושהקב"ה הוא האבא שלנו והחמימות שלנו והאושר שלנו. ולהתפלל שיהיה לנו עכ"פ הצמאון למה שצריך, ולהוציא מהלב שלנו את כל שאר הדברים עד שננקה את הלב שלנו ואז יהיה לנו לב טוב. והסימן שבאמת זכינו לזה יהיה כאשר יופיע לנו אתרוג יפה אז נדע שבאמת הצלחנו בסיעתא דשמיא להדר את הלב שלנו.

הקב"ה יעזור שנזכה לזה ושנזכה היום לקבל את ההשפעה הזאת ולהתקשר ולהדבק לשורש ולמקור של נשמותינו לחזור להקב"ה שהוא האב והאם שלנו, ולהיות מהמצפים לישועה ולהשתוקק להגאוו"ש, ועי"ז שנגדיל את צמאון לזה בלבנו ונוציא את הצמאון והרצונות הזרים מלבנו עי"ז באמת נזכה גם עתה תומ"י להתקרב להקב"ה ולהתקרב לישועה ולהמשיך את המתקת הדינים כמבואר בספה"ק שבחמשה עשר בשבט זה הזמן שבו מתמתקים הדינים ויוצאים מימי הדין ששולטים בחודש טבת וחצי שבט, ועי"ז יגדל בלבנו האהבה והצמאון להקב"ה ונזכה להמתיק כבר את כל החבלי משיח, כי כל החבלי משיח זה נסיון בשבילנו לראות אם אנחנו מוכנים לגאולה או לו, כי אם אנחנו מצליחים להמתיק את החבלי משיח ע"י שאנחנו לא נעשים מתוחים ועצובים מזה ואנחנו מרגישים את השמחה בלבנו את השמחה שעולה על כל הרגשת הצער עי"ז אנחנו נזכה באמת להגאוו"ש שתופיע לנו ברוב רחמים וחסדים מגולים במהרה בימינו אמן.

ולכן קבעו חז"ל את זה כאן בברכה שביעית לרמז ולעורר לנו בזה שהרי אנו עוסקים בין כך להמשיך הארה מהגאולה השלימה א"כ למה לא נשים ללבנו לבקש על עיקר הגאולה ויותר מזה שבאמת בידינו להמשיך את האתחלתא דגאולה ע"י תפלתנו ובאמת הרי זה מחובתנו כי דוקא על ידינו תופיע כלומר ע"י שנעורר את התחלתה והוא תלויה בידינו כי את הגאולה השלמה הקב"ה ישפיע אבל אנחנו צריכים לעשות את ההתחלה של הגאולה. ומהו ההתחלה שאנחנו צריכים לעשות, לא את ההתחלה בפועל ח"ו את זה אסור לנו לעשות, אבל את ההתחלה ברוחניות שהיא ההתעוררות דלתתא שלנו לעורר את הלב להקב"ה ולהגאוו"ש זה תלוי בידינו ועי"ז נמשיך את הגאוו"ש, ואם אדם מתחיל להשתוקק בלבו להגאוו"ש ממילא כבר יש לו קשר לזה ואז הוא גם יכול להמשיך משם ישועה לעכשיו כמו שנזכר בשם האדמו"ר מבעלז, נמצא ממילא לפי מה שאדם מצפה להגאוו"ש כך הוא מקבל ישועה בכל דבר שהוא צריך וכך הוא ממתיק כל דבר.

ובאמת איתא בפוסקים ומובא גם במשנה ברורה על מה שמובא בחז"ל שהשאלה הראשונה שואלים את האדם בשמים היא האם צפית לישועה שהמצווה לצפות לישועה היא לא רק בענין הצפיה להגאוו"ש אלא גם בכל דבר שאדם צריך ישועה יש לו מצווה לצפות לישועה ולא להתייאש, כמו שהוא מחוייב לצפות להגאוו"ש כך יש לו מצווה לצפות לישועת השם בכל דבר שהוא צריך בו ישועה, ולפי האמור מובן היטב שלפי כמה שאדם מצפה לישועה הכללית שזה הגאוו"ש ולהיות קרוב להקב"ה לפי זה הוא יקבל ישועה בכל דבר שהוא צריך בו ישועה, כי הצפיה לישועה בכל הענינים של האדם תלוי בצפייה להגאוו"ש כי באמת מהוכן מובטח לאדם שמצפה לישועה הפרטית שלו שהוא באמת יזכה להיושע, אבל על הגאוו"ש יש לנו הבטחה שהיא תגיע, ולכן ממילא אדם יכול לצפות לזה ואם הוא באמת מצפה לגאולה השלמה שזה הישועה הכללית מכל הצרות, אז ממילא הוא מובטח גם להוושע גם מהצרה שלו. נמצא שהחובה שיש לנו לצפות לישועה הפרטית תלויה בצפיה לישועה הכללית ושניהם אחד, וזה ביאור הענין מה שמובא בפוסקים שאדם חייב לצפות גם לישועה הפרטית שהם רק באים לבאר לנו שזה תלוי בזה כמבואר.

ויש להוסיף עוד לענין האמור שאם האדם מצפה לישועה הפרטית שלו ולבו מרגיש בטחון שיהיה לו בזה ישועה, זה סימן שהוא מצפה באמת לישועה השלימה ולכן לבו נותן גם הרגשה של בטחון שיהיה לו גם בזה ישועה. כי הבטחון הזה שיהיה לו ישועה פרטית נובע מהצפיה שלו להגאוו"ש כיוון שבאמת יש לו קשר לזה וממילא הוא מרגיש בטחון שיהיה לו ישועה. ולפי זה מובן הכל כפתור ופרח.

עכ"פ מאוד חשוב היום להתפלל על האתרוג, שיהיה לנו לב טוב שזה כולל הכל ושנהיה מהמצפים לישועה להיות קרובים להקב"ה, שכל מי שרוצה להיות מאלה שיזכו להיות קיימים בביאת המשיח ולראות בנחמת ירושלים ואת הגאוו"ש

הגליון נתנדב לע"ג דוב בער שלום בן משה אהרן נפטר ט' שבט